

Lectura d'un fragment de
SAPIENS
de YUVAL NOAH HARARI

Corn s'ho va fer exactament Armand Peugeot, l'home, per crear Peugeot, la companyia? Si fa no fa, tal com els sacerdots i els bruixots han creat deus i dimonis al llarg de la història, i tal com milers de *curés* francesos encara creaven el cos de Crist cada diumenge a les esglésies parroquials. Tot girava al voltant d'explicar històries i de convèncer la gent perquè se les cregués. En el cas dels *curés* francesos, la història crucial era la de la vida i mort de Crist tal com l' explica l'Església catòlica. Segons aquesta història, si un sacerdot catòlic vestit amb la indumentària sagrada deia solemnement les paraules adequades en el moment adequat, el pa i el vi es convertien en la carn i la sang de Déu. El sacerdot exclamava «**Hoc est corpus meum**» (en llatí, 'Aquest es el meu cos!') i, abracadabra, el pa es convertia en la carn de Crist. Havent vist que el sacerdot observava de manera correcta i diligent tots els procediments, milions de catòlics francesos devots es comportaven com si Deu realment existís en el pa i el vi consagrats.

En el cas de Peugeot SA, la història crucial era el codi legal francès, tal com l'havia escrit el Parlament de França. Segons els legisladors francesos, si un advocat titulat seguia tota la litúrgia i els rituals adequats, escrivia tots els conjurs i juraments requerits en un paper estupendament decorat i estampava la seva firma al final del document, abracadabra, una nova companyia quedava constituïda. Quan el 1896 Armand Peugeot va voler crear la seva companyia, va pagar un advocat perquè dugués a terme tots aquests procediments sagrats. Quan l'advocat va haver fet els rituals adequats i va haver dictat tots els conjurs i juraments necessaris, milions d'honrats ciutadans francesos es van començar a comportar com si la companyia Peugeot realment existís.

Explicar contes efectius no és fàcil. La dificultat no consisteix a explicar el conte, sinó a convèncer tothom perquè se'l cregui. Una gran part de la història gira sobre aquesta qüestió ¿com es convenç milions de persones perquè creguin en uns contes determinats sobre déus, nacions o societats de responsabilitat limitada? Aconseguir-ho dóna un poder immens als sàpiens, perquè permet que milions de desconeguts cooperin i treballin amb un objectiu comú.

Intenteu imaginar-vos que difícil hauria estat crear estats, esglésies o sistemes jurídics si només poguéssim parlar de coses que existeixen, com ara els rius, els arbres i els lleons.